

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Александра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу тачке 3. члана 58. и другог одељка члана 139 привременог изборног закона решено је:

да за изборе сенатора, 5. јуна гласачка места буду и то:

за крагујевачки округ:

у срезу лепеничком: **Рача** за општине: в. рачанску, м. рачанску, лаповску, губеревачку, јаруничку, вишевачку, крчмарску, бадњевачку, сипињску, вучињску и мирошевачку; и **Наталинци** за општине: наталиначку, шушњанску, трнавску, жабарску, сепачку, јунковачку, сарановачку и клокачку;

за крајински округ:

у срезу крајинском: **Речка** за општине: речку, брусничку, тамничку, трњанску, шаркаменску и метришку; и **Салаш** за општине: салашку, глоговачку, дубочанску, лучанску, сиколску, поповињску, великојасиковачку и копривничку;

за крушевачки округ:

у срезу трстеничком: **Третеник** за општине: трстеничку, врњачку, стубалску, љубостињску, медвеђску, мало-сугубинску и милутовачку; и **Почековина** за општине: почековачку, стопањску, омашничку, велуђску, јасиковачку и велико-дреновачку;

за подрински округ:

у срезу поцерском: **Десић** за општине: десићску, кривајску, добиријску и варијанску; и **Накучани** за општине: накучанску, оридску, метлијску и горњо-враштанску;

за пожаревачки округ:

у срезу млавском, а у изборном месту **Рашанац**, да гласа и општина старчевачка;

у срезу моравском, а у изборном месту **Ракинац**, да гласа и општина ореовачка;

за чачански округ:

у срезу студеничком: **Рашка** за општине: рашку, рудничку, трнавску и павличку; и **Ваљевац** за општине: брвеничку, градачку, студеничку, ушњанску, бањску, пискањску и мланачку.

Из канцеларије Министарства унутрашњих Дела, ПЛ 11046 у Београду.

Његово Величанство Краљ Александар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити и то:

Указом од 12. маја 1903. године.

за писара прве класе среза врачарског, Косту Кановића, драгомана краљ. српског посланства у Букурешту;

за писара прве класе среза подунавског, Војимира Димића, писара исте класе среза посавског, округа београдског, по потреби службе;

за писара прве класе среза рачанског, Живана Станковића, писара исте класе среза ужичког, по потреби службе;

за писара прве класе среза грузанског, Драгољуба Стојадиновића, писара исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, по молби;

за писара друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Милана Мишића, писара исте класе среза орашког, по потреби службе;

за писара друге класе среза трнавског, Љубисава Јаковљевића, писара исте класе среза љубињског, по потреби службе;

за писара друге класе среза ужичког, Новака Марковића, писара исте класе среза рачанског, по потреби службе;

за писара друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Ђорђа Матића, ванредног писара прве класе начелства округа крагујевачког, и вршиоца дужности писара среза грузанског;

за писара прве класе среза подунавског, Ђорђа Петровића, ванредног писара прве класе начелства округа врањског и вршиоца дужности писара среза масуричког;

за писара друге класе среза пољаничког, Ђорђа Матејића, бив. ереског писара;

за писара друге класе среза колубарског, округа београдског, Косту Младеновића, бив. ереског писара;

за ванредног писара прве класе начелства округа рудничког, а да врши дужност писара среза качерског, и прима плату из плате овога, Михаила Томића, бившег полиц. писара;

за ванредног писара прве класе начелства округа врањског, а да врши дужност писара среза лесковачког, и прима плату из плате овога, Јована А. Станојевића, ванредног писара прве класе истога начелства и вршиоца дужности писара среза пољаничког, по потреби службе;

за ванредног писара прве класе начелства округа пиротског, а да врши дужност писара среза лужничког, и прима

плату из плате овога, Чедомира Тодоровића, бив. писара полицијског;

за ванредног писара прве класе начелства округа рудничког, а да врши дужност писара среза љубињског, и прима плату из плате овога, Михаила Димитријевића, писара друге класе начелства округа чачанског;

за писара друге класе управе вароши Београда, Владимира Антонијевића, писара друге класе начелства округа моравског, за писара прве класе начелства округа смедеревског Стевана Павловића, писара треће класе управе вароши Београда;

за писара прве класе начелства округа моравског, Љубомира Јоцића, писара друге класе управе вароши Београда, по потреби службе;

за писаре прве класе начелства округа врањског: Милорада Стевановића и Јована Антића, бивше полицијске писаре;

за ванредног писара друге класе начелства округа смедеревског, а да врши дужност писара среза орашког, и прима плату из плате овога, Димитрија Рајића, бившег полицијског писара;

за ванредног писара друге класе начелства округа тимочког, а да врши дужност писара среза бољевачког, Милутина Поповића, бив. полиц. писара;

за ванредног писара друге класе начелства округа пожаревачког, а да врши дужност писара среза моравског, истога округа, Радомира Васиљевића, практиканта истога среза, свршеног правника;

за писара друге класе управе вароши Београда, Рудолфа Андрејевића, писара прве класе начелства округа смедеревског, по молби;

за ванредног писара друге класе начелства округа београдског, а да врши дужност писара среза посавског, истога округа и прима плату из плате овога, Милоша Мишића, писара друге класе начелства округа ужичког, по потреби службе;

за писара друге класе начелства округа пожаревачког, Милана В. Бајића, практиканта министарства унутрашњих дела;

за писара треће класе управе вароши Београда Милана Ф. Александрића, практиканта министарства унутрашњих дела; и

за писара друге класе начелства округа чачанског, Александра Цветића, бившег писара начелства исте класе.

Указом од 13. маја 1903. године.

за писара прве класе среза косаничког, Лазара Нешића, писара прве класе среза

дунавског, по потреби службе, без права на путни и селидбени трошак;

за писара друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Милана Момировића, бившег полицијског писара;

за писара друге класе управе вароши Београда, Луку Петровића, писара друге класе начелства округа нишког;

за писара прве класе начелства округа ужичког, Владимира Главинића, бившег полицијског писара; и

за писара друге класе начелства округа ужичког, Милутина Ж. Јоковића, практиканта начелства округа ваљевског.

за писара прве класе среза кључког Милорада Наумовића, писара среског исте класе у пензији;

за писара друге класе среза брзопаланачког, Светислава Пешића, писара исте класе среза кључког, по молби;

за писара друге класе среза ваљевског, Милутина Ценића, бившег чиновника;

за ванредног писара прве класе начелства округа крајинског, а да врши дужност писара среза неготинског, и прима плату из плате овога, Јована А. Симића, писара друге класе Управе вароши Београда, по молби;

за писара треће класе управе вароши Београда, Андрију Живковића, практиканта управе вароши Београда, свршеног правника.

Указом од 18. маја 1903. године решено је:

да се Михаилу А. Пантићу, секретару друге класе начелства округа тимочког, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, ПМ 10896 у Београду.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом од 28. јануара 1903. године, а на основу члана 10 закона о општинама одобрено је решење Државног Савета које гласи:

да се села: Жаочани, Мршинци, Горичани, Слатина, Лазац, Качулице, Петница и Премеће, по изјављеној жељи својих становника; одвоје од општине лазачке, а село Кукић од општине јежевачке, и прва четири села са селом Кукићем да образују за себе општину под називом: општина слатинска, а остала села за себе општину под називом: општина лазачка, у срезу трнавском, округа чачанског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, ПМ 11302 у Београду

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

Паљевине

Ма колико да је важно питање о паљевинама, ипак је тешко одредити метод, којим ће се истраживања у случајевима паљевина служити. Само се по себи разуме, да ће најпре морати потражити трагове материје, којом је паљевина извршена, као и

трагове злочинца. Тако исто мораће констатовати, где је пожар избио, како се даље проширио итд. Али од свега тога у већини случајева неће наћи много, јер већи број таквих злочина збива се тако, што се злочинац у бурној ноћи приближи предмету, зажеже жигицу, принесе је неком лако запаљивом делу зграде и тако га запали. Ту не остане много трагова а и доказ кривице, који се конструише, даје врло слаба објективна ослоња.

Али много је важнији посао у многим случајевима, где је злочинац знао, да би на њ могла лако пасти сумња, ако је нпр. било непријатељства, освете, изражене зависти итд. и ако се он постарао, да у време зачета пожара себи обезбеди *alibi*. Слично томе дешава се такође, кад какав презадужен сопственик куће сам запали своју кућу, да би дошао до велике суме осигурања. У таквим случајевима он нарочито гледа, да је он у почетку пожара био врло далеко од куће, те да дакле није био кадар, да сам запали кућу. Ту се тада морају измишљати такве справе, које пожар проузрокују доцније. На жалост таквих средстава има довољно, често пута врло просте конструкције, а често врло духовито измишљених.

Најобичније је средство једна дугачка и дебела свећа, која се својим доњим крајем побуде у навиљак сена или на иначе какав други лако запаљиви предмет, па се онда запали. Докле свећа сагори и њен пламен дође до запаљивог материјала, виновник паљевине одмако је већ далеко и може лако доказати, да је он за време пожара био у некој удаљеној крчми, на неком вапшару итд. где су га видели многи сведоци.

Интелигентни злочинци у страном свету а нарочито у Енглеској врло радо су прибегавали тако званом *Томазовом часовнику*, справи на форму часовника, чији механизам по истеку извесног времена одане један снажан ударац. Тај ударац мора бити управљен на какву експлозивну масу, која опет жигице итд. упали. „Томазови часовници“ или паклене машине, које се осем за паљевине употребљавају и за експлозије, атентате динамитом итд., довољно су познате у најновије доба и има их у великом броју код судова на страни а нарочито код лондонских.

У осталом за паљевине су употребљавани и сатови будилници, а нарочито они што аутоматски ужижу свеће. Ти будилници имају нарочит федер, на чијем је врху намештена воштана жигица. Тај федер је савијен и држи га једна кукица. Кад механизам у опредељени час смакне ту кукицу, федер полети с жигицом у вис, ова се отрља о рапаву површину, каква је на кутијама од жигица, и запали се. Колико је год ова справа удобна за оне, које буди иза сна, толико је још више опаснија као оруђе за паљевине, пошто за њену употребу није потребна богзна каква интелигенција нити вештина.

Једно врло опасно средство за паљевине, које се највише употребљава у Америци то су обична електрична кућна звонца. Зликовац просто извади звонце из апарата и на његово место метне балон од врло танког стакла, напуњен сумпорном киселином, те тако чекић у место да бије у

звонце, удара у балон и разбије га, сумпорна киселина поцури у суд, који је ниже напуњен шпиритусом, овај се запали и тако се може на подесан начин произвести огроман пожар. Тако су н. пр. запаљени многи магацини робе, који су били осигурани на велике суме, и то просто на тај начин што неко притисне дугме електричног звонца, докле се сопственик постара за свој *alibi*. Само се по себи разуме, да онај, који притиска то дугме, не мора знати ништа о целој ствари, јер он може н. пр. бити изасланик, разносач телеграма итд., који завони, не слутећи, да је тим звонењем проузроковао пожар.

Врло велику улогу у овом погледу играју привлачна стакла, која концентришу сунчане зракове. Та стакла злочинци употребљавају тако, што их наместе у такав положај, да сунце у извесно време (н. пр. на кућном крову) удари у њих и сунчани зраци се сконцентришу у једну тачку, где је намештено сумпора, смоле, жигица, сламе итд. Злочинац опроба стакло рецимо у 8 сах. у јутру и удеси га да на одређеној тачки хвата, све припреми, а за тим стакло покрије. Сутра дан порани, рецимо у 5 јутра, открије стакло и док он одмакне читаво три сахата даљине, сунце у 8 учини своје, и пожар избије.

Славни немачки криминалиста Хајнрих Грос описује случај о једној паљевини са сунчаним зрацима на врло компликован начин. Ученик у једном великом млину мрзео је једног имућног сељака, чија је кућа била наспрам млина, с друге стране друма. Он иступи из службе и после неких десет месеци изгоре једног дана после подне кућа, кад је све било у пољу на раду. Доцније је нађено, да је млинарски ученик на крову од млина начинио једну справу, да би запалио кућу преко пута. Он је изабрао најгорњи део тавана, на који се није никад ишло. Ту је кроз једну рупу у крову наместио један јак гвоздени „федер“ који је савио и везао једном травком, а на крају федера беше наместио један венчић на топљен смолом. Под траку метнуо је некакву запаљиву материју и једно привлачно стакло, које је наместио тако, да сунце кроза њ удари у извесно доба године и у извесан сахат. Кад је све било готово, покрио је стакло и чекао четврт године, док се сунце одмакне да не може до стакла допирати. По том је деран отишао у свет, пошто је претходно стакло открио. После три четврти године удари сунце једног дана у стакло и запаљиви материјал се упали. Тиме се постигло двоје: запалио се и венац и у исто време прегорела и трака, која је држала „федер.“ Овај се одапел и баци запаљени смолом на топљени венац кроз рупу на крову на сламни кров супротне куће, који, наравно, ухвати ватру. Ствар није баш тако немогућа, она бар доказује, да се вештином могу извести невероватне ствари.

Истраживање рад је у таквим случајевима врло тежак, јер у сличним приликама изгору и саме справе. Али ни то не бива свакад.

(Свршиће се)

Рђави подвизи пруске и белгијске полиције

Нису без општег интереса ови подвизи немачке полиције које ћемо изнети, чији је резултат за њихове јунаке био тамница на дуже или краће време и одступање од дужности.

У граду Кенигсбергу при огромном стицају публике претресано је дело позорника Шварца и Сајдлера, који су окривљени за насиље при вршењу дужности. Ствар је била у овоме: студент Фриц Пахнио са својим пријатељем студентом Куртом Елертом у вече 17. новембра 1900 године били су у гостима код једнога друга и заседели су се доцкан играјући карата. Враћајући се кући они сретну на улици два млада човека, с којима се они посвађају и један од њих хтеде и да удари студента Елерта. На вику његову јави се позорник Садлер и поведе три млада човека који су се свадили, док је онај који је и приметно свађу побегао у полицију ради састава протокола. Оба студента морали су одмах потврдити своје личности показивањем својих карата, док се за трећег тек после утврдило да је то Рудолф Фростман. Очекујући одговор оба студента гласно разговарајући седну на столице које су биле у полицијском локалу, али позорници који су ту били сурово им нареде да устану. Пошто су личности утврђене задржани су требали да изиђу из полиције. Фростман који је навикао био да ради у тамној, брзо је умео да изиђе из мрачног коридора, који је водио у полициску салу и дође до врата на која се улази. Али није тако било са студентима. Кад су они изишли у мали тамни ходник, Ерлет каже свом пријатељу — пази, овде треба ићи опрезно; а Пахнио обрати се полицисту тражећи да им посветли. — Ево да ти посветлим — зачу се глас у мраку и одмах за тим Пахнио, по исказу Елерта, који је стојећи у страну, могао пазити, добије неколико удара од једног од позорника по глави и леђима, тако да је полетео са степенице на Фростмана који је био код врата. Бојећи се да се и њему то не деси Фростман успе да побегне. Безобразно поступање с његовим пријатељем изазвало је код Елерта примедбу да не ваља тако поступати. Са речима: — Добро, после ћемо видети! Пахнио заједно с Елертом изиђе на улицу. Али на улици онај увређени предомисли се и хтеде да дозна име онога што га је тукао. Он стане да чека на улици и кад се појавио један полициста он га запита како се зове онај што га је тукао. Он не добије одговора а место тога остали позорници ухвате га за главу и за ноге и однесу га поново у салу. Елерта један од њих посаветује да бежи што пре, јер ће и с њим то исто бити. Елерт није чекао да му се то два пут каже. А пријатеља његовог Пахнија, како он сам прича, полицисти су тукли по глави и по леђима нечим тврдим, исцепали му капут и сломили амрел. За тим су га избацили на поље. Сутра дан му је све тело било у модрицама. Он је могао поуздано показати да су међу онима који су га тукли били Шварц и Сајдлер.

Друго дело тичало се архитекторског ученика Шуминског. Шумински је хтео да

изазове из једне кафане своје другове који су били ту и по претходном договору с њима закуца у лиману фирму да би обратио њихову пажњу. Позорник Шварц коме је куцање изгледало као нарушавање ноћне тишине, нареди Шуминском да иде кући. Али како је овај био на једно уво глув то он и нечу шта му овај говори и упита га шта хоће од њега? Позорник помисли да му се Шумински подсмева и одведе га у полицију да би утврдио његову личност, и ако је Шумински неколико пута подносио му путем своју карту, ради тог утврђења. Кад је позорник видео да за Шуминским иде и његов пријатељ Макс Бем, он му повиче, — натраг или ћу да вас бијем шамарима. Поред свега тога Макс Бем смео је да иде за својим другом по степеницама које су водиле у полицијску салу, али га Шварц тако удари да је полетео доле са степенице. На скоро за тим изишао је на улицу и Шумински. Кад му је Бем испричао шта је с њим било Шумински се врати натраг у полицију да би дознао за име онога што је тукао Бема. За то он добије такав удар, излазећи из собе, да је посрнуо на зид. Сведоци који су у то време ишли по степеницама, тврде да га је Шварц ударио.

Али најбезобразније је било понашање тих чувара поретка према кочијашу Рудолфу Шемерлингу. Ноћу 27. Јануара, у очи дана рођења императора Виљема II., Шемерлинг, заједно са својим пријатељем Максом Круцом шетали су се по улицама. Угледавши пролазеће војнике у качкетама Шемерлинг примети своје другу — Пази како иду као муња и пође даље не сумњајући ништа. На један пут пред њега искрсну два позорника на чије дозивање дође и трећи. Зачуђени пријатељи буду одвени у полицију, где су их окривили за увреду војника. Пошто су утврдили њихове личности Макса Круца пусте а Шемерлинга задрже и позорници почну да га бију песницама. Пошто су га истукли, истерају га на улицу. Како за време док су га тукли тако и после тога кад је већ био на улици Шемерлинг је викао за помоћ и тражио да га одвезу кући, пошто му је јако ишла крв на уста. Али место тога три позорника — ти исти којима се сад судило — појуривши на улицу ухапсе га због нарушавања ноћне тишине. Ударајући га спроводили су га они у други полицијски квартал. Ушавши ту Шемерлинг седне на столицу и подупре главу обема рукама. По његовом исказу око столице на којој је он седео, било је све обојено крвљу. После тога одведу га у хапс. Чудновато да нико од присутних полициста није видео ни ударце ни крв, која је текла из Шемерлинга. Међу тим лекар који га је посматрао после два дана нашао је на њему модрице и друге повреде. На крају крајева позорници који су га тукли поднели су жалбу суду као да се је он противио полицији. Али суд нађе да Шемерлинг није крив ни за какво противљење а место тога повуче на одговор насилнике позорнике. Бранилац стави питање полицијском комесару Немерту: — Сматра ли он да је могућно да су на таквој многољудној улици као што је та где је се тај случај десио, позорници могли тако тући човека. Немерт одговори да је то у

сваком случају било врло неопрезно с њихове стране. Даље на питање државног тужиоца, зашто тако често бију хапсенике у полицији Немерт одговори да вероватно то долази отуда што у том месту има много скитница те бивају честа хапшења при којима настају противљења полицији.

Шемерлинг докаже заклетвом да није показивао никаквог противљења и да ништа увредљиво није казао за војнике. Државни тужилац у своме говору указивао је на то да су у полицији већ много пута тукли хапсенике, и да је такво поступање постало тамо обична ствар. Што се тиче овога случаја то у њему видимо најгрубље насиље.

И окривљени Шварц играо је у њему главну улогу. Његов начелник, комесар Немерт, исказао је о њему да је он добар и искусан радник, али га последњих година требало укоравати због недостатка енергије. Као што је се у овом случају видело окривљени је на своју несрећу показао и сувише велику енергију. Државни тужилац тражио је да се он осуди на девет месеци затвора и да му се за три године одузме право да може вршити јавну службу. За осталу двојицу државни тужилац тражио је да се казне са четири до пет месеци затвора.

Суд је осудио Шварца на пет месеци затвора, а осталу двојицу окривљених на четири месеца и признајући да има олакшавајућих околности, пресуди да сва тројица губе право да врше јавну службу за годину дана.

Али и у другим висококултурним европским градовима становницима се по некад дешавају непријатности због бесмислене енергије чувара поретка; и случаји самовољног хапшења потпуно невиних људи, понављају се на жалост чешће него што би се то могло мислити. Скоро је у Бриселу десио се такав један немисли догађај. Бриселска полиција тражећи једног Американаца који је окривљен за превару разних трговаца, којима је он платио за робу хартијама које су изишле из употребе, — ухапсила је једног потпуно невиног човека и уз то још није ни био Американац. Сарадник журнала *Soir* посетивши тога господина износи све оно што је чуо од њега да је искусио од полиције. — Ја сам се враћао, причао је он — из Ратуше, куда сам ишао да поздравим свога зета, који је празновао двадесет-петогодишњицу свога рада у општини. Сео сам у улици Лувен на трамвај кад ми приђе жандарм и куцнувши ме по рамену нареди ми да идем за њим у полицијски квартал у улици Лин, ради саопштења неких ствари. Ја пођем за њим ништа не сумњајући. Почекам четврт сата а за тим ме одведу у једну малу собу, запитају ме за име, и звање кажу ми да се за мном трага. За тим ме свуку сурово изврнувши моје џепове. Ја ништа нисам разумео. Прошло је још четврт сата. Она приђе једна жена, погледа на мене и рече: — То је он. Најзад ме одведу у салу, где ме стане испитивати полицијски помоћник. Та жена, гледајући у мене, изјави да сам ја нешто куповао код ње 11. Јануара. Међу тим ја сам тог дана био по мојим пословима у Сен-Кентену у „Гостионици Лабуд.“ У то је се лако било уверити. Али то нису

хтели. Жена, загледавши се боље у мене, изјави да ја личим на њеног допова, али да ми нешто недостаје. У допова су били бакенбарти. Три полицаиста који су присуствовали саслушању, одједанпут узвикну: — Не дајте се заплашити од тога јунака! Ја протестујем, именујем моје рођаке код којих се може о мени извести. — Пођите за мном! — говори полицаиста који је водио ствар. И почне да ме води по граду. Полицаиста у униформи ишао је за нама. Мене одведу у улици Еперон у магазин златних ствари. Господарка магацина видећи кад сам излазио из Ратуше, пошаље свога мужа да ме посмотри и овај сретнувши полицаисту, тражио је да ме ухапсе. Та жена, не гледајући на моја одрицања, остала је при том да сам ја допов кад смо изишли из магацина ја ставем да молим полицаисту да оде са мном до Ратуше, где је у служби мој зет, који ће посведочити о мојој личности.

— Шта, ваш зет служи у полицији?

— Не.

— Онда нек иде бестрага.

Мене онет одведу у улици Лин. Морало се чекати. Онда дођу два друга обманута трговца, једна девојка и један господин, загледају се у мене и кажу да ја нисам допов. Онда ме запитају пристајем ли да надамном поведу истрагу. Како да не бих! пошто сам био уверен у своју невиност. Али пре тога мене одведу још у једну радњу са златним стварима у улици Екије. Трговац кад ме је видео рече: — То није он; онај је био мањи растом.

На пијаци de la Monnaie ми седнемо у кола и пођемо у полицијску управу за муниципалним агентом, који је требао да присуствује при истрази. За тим оду са мном у мој квартал и ту су ми све разбацили. Нашли су писма од моје сестре учитељице у државној школи града Брисела, које ми је она писала од 9. Јануара у Сен-Квентен, оног истог дана за који су они тврдили да сам тада као извршио све преваре које ми се приписују.

— То је фалсификовање, брзо изјави паметни полицаиста.

Нађене су и одплаћене менице на моје име, роком од седам до осам година, које су се односиле на моју трговину, нађена су писма од мојих клијената и квите од плаћене кирије за стан у току од две године. Нашли су у једном од мојих ценова и жељезничку карту, која је доказивала да ја нисам могао бити у Брислу 9. Јануара у вече. Али све то ништа није помогло. На сва моја браћења одговор је био подсмевање или дивљи изрази. Ја сам молио да ме одведу у улици Годешара код моје матере — а то није далеко где је сва моја породица морала бити скупљена тога минута, да би празновали јубилеј мога зета, и где су мене очекивали. Полицаиста то није хтео, као што није хтео ни да телеграфише у Сен-Квентен. Мене поново одведу у улици Лин. Тамо поново воде истрагу. Ја молим једног агента за дозволу да телефонирам мојој породици и да је известим о овоме што се догодило. Он ми то допусти, али се јавља полицијски помоћник и не допушта ми да приђем телефону. Ја замолим да они известе моју породицу, и то ми обећају али нису испунили.

Тада два полицаиста, сад у мундиру, докопају ме, стрпају у кола и одвезу у Сен Жил.

— Ах, господине, Ви не можете да замислите шта бисте осећали кад бисте се нашли ту. Те решетке које се за Вама затварају, те мрачне формалности, та ћелија № 139, та постеља, коју морате намештати пред очима тамничара. — Вама се чини да Вас живог закопавају у земљу. Ја сам плакао, кукао, чинило ми се да ћу полудети. На срећу добродушни тамничар мене је жалио и умирио.

У 6 сати донесу ми парче хлеба и шољу црне кафе. Слушао сам како хапсеници — ствар се десила у недељу — певају вечерње. Учинило ми се да они мени певају погребну песму. Каква срећа кад су дошли да ми кажу — Иследник вас чека! — Ах, ја нисам знао шта ме чека: тамничка кола, кола у којима ћу се возити бог зна међу каквим лупежима, а за тим, кад изађем из њих, ланце на руке. — Да, господине, ланци. Не, Ви не можете замислити, како је то страшно кад вам окују руке и поведу вас два жандарма. — Никад то нећу заборавити.

Господин Го само што није плакао, причајући то.

Морао сам чекати још неко време а за тим ме одведу иследнику г. Лекоку.

— Ах, каква је разлика драги господине осетити се у друштву образованог и добро васпитаног човека. Не могу да вам искажем какво сам задовољство осећао кад сам чуо да он мени говори: monsieur! Кроз пет минута иследник објави да је то очевидно погрешка и мене пусте слободна.

Али ако у појединим случајима полиција показује бесмислену ревност, за то је у другим случајима она инертна до очајања.

Такво је роптање једног од становника тог истог града Брисела, који је се узалуд обраћао полицији за помоћ. Тога становника држи тако рећи у опсадном стању његова послуга. Ево како он описује у писму редакцији једних бриселских новина своју горку невољу »Ја сам удовац и веома несрећан. Треба знати да ја продајем млеко и да ми је преко потребна слушкиња. Код мене је сад има већ скоро година једна, која ми причивава нечувене непријатности, и од које никако не могу да се ослободим. Ја јој отказујем службу али то не помаже ништа.

Онога дана кад треба да иде она се поине на врх у своју собу и тамо се затвори. Ако ме муштерија позове у дућан, она сиђе доле, нађе што јој треба да поједе и опет се поине у њену собу. У јутру она, као да ништа није ни било. Прихвата се за рад, или боље рећи, претвара се да ради, пошто је она оваплоћена леност. Обраћао сам се полицији. Она ми је одговорила да не спада у њену дужност да мене штити. Па коме онда да се обратим и како да истерам ту женску из моје куће?»

Чудећи се инертности полиције у том случају, редактор тих новина вели да то у опште нема везе са њеном отвореном ревношћу у другим случајима и узгред саопштава да је та иста полиција позвала неку шесето-годишњу болесну старицу за

то, да би јој, као што је у позиву речено, саопштили нешто што је важно за њу. У полицији су је пустили да чека два сата и затим је вратили кући без икаквог објашњења. После два дана поново је позову и тада су јој ваздан којешта причали. А у резултату се показало да је цела та глупа историја изведена за љубав једне младе даме, која је на голу реч своју тврдила да јој та старица није вратила платно, које јој је она дала да оправи. Старица је доказала да је она вратила платно тој младој дами, али су је ипак, дозвали у полицију с којом она дотле није имала никаква посла, претили су јој затвором и понашали се према њој као према допову. И може ли се ту човек умети наћи у таквим противречностима и разноликим начинима понашања стражара друштвеног поретка.

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

ФИЛОСОФИ ПРЕД СУДОМ ЈАВНОГА МЪЊЕЊА

Једна сензационална парница

За то је крив Волтер, за то је крив Русо. (C'est la faute à Bousslan! C'est la faute à Voltaire!) Тај припев песме, у којој се све зло, које се јавља на свету приписује Волтеру и Русо-у, могао би се обновити, заменивши имена Русо-а и Волтера именима Шопенхауера и Ниче-а, која се узалуд помињу поводом сензационалног дела Валтера Фишера. У почетку Марта прошле године у граду Вајмару у окружном суду, при огромном стицају публице, поновљен је био процес против бившег студента берлинског универзитета, правног факултета, Валтера Фишера. Оптуженоме, окривљеноме за тежак преступ, то јест за убиство своје љубазнице седамнајесто-годишње Марте Амберг, извршеном у Мају 1901 год. у Ајзенаху, већ је било суђено у месецу Децембру прошле године у Готи, и поред свега тога што факат намерног убиства нису одобрили заклет и што је признато само то да је нанесен смртни удар, али без олакшавајућих околности, осуђен је на десет година робије и десет година губитка грађанских права. Али касациони суд поништи ту осуду и преда дело окружном суду у Вајмару да се поново расмотри.

При саслушању оптуженога председник га упита — Жели ли он да изнесе целу ствар од почетка до краја? Оптужени: — Ја молим да ме саслушавате само о оним приликама, које се непосредно тичу те ствари, пошто би ми било веома тешко да причам целу ствар у свима појединостима.

Председник. Известите нас о Вашим односима према убијеној. У акту оптужбе казано је да сте се ви први пут познали с њом на Ускрс 1901 год. Јесте ли били познати раније с њом? — Окривљени: Јест, ја сам је познавао још у школи. Али спочетка међу нама није било никакве блискости.

— Како сте јој се ви приближили?

— Ја сам јој написао писмо: после тога ми смо често заједно шетали пошто је она

говорила да је врло добро познају у граду да би се могла показивати заједно са мном на ком било јавном месту.

— Ви сте јој изјавили љубав.

— Јест.

— Како Вам је она одговорила на то?

— Она је се наљутила.

— Је ли настајало међу вама питање да из ваших односа може изићи нешто озбиљно, да ви хоћете да је узмете за жену?

— Јесте.

— Значи дакле да међу вама није било недопуштених односа?

Оптужени врло енергичним тоном — Не.

— После тога Ви сте отишли у Берлин и тамо сте радили свој посао?

— Јест.

— У Вас је се већ почела будити сумња у верност те девојке?

— Већ одавно. Па и писма Мартина постајала су све хладнија.

— Ви сте тако у Берлину добили писмо које Вас је веома узбудило и наједило?

— Јест: писмо било је врло рђаво и глупо написано. У њему је писало да ја не треба да верујем Марти Амберг. После тога ја сам јој писао два писма. Ја сам сумњао на једног студента шумарске академије у Ајзенаху.

— Је ли Вам се још тада зачела мисао да је убијете?

— У сваком случају у мени се пробудила мисао да ће нешто морати се десити. А то би се десило у сваком случају.

— На дан Духова између Вас и младе девојке настало је објашњење и то врло бурно?

— Јест. Ја сам тражио натраг своју слику и своја писма. С почетка она ми то није хтела дати, али после сам их добио и одмах поцепао.

— 28. Маја дакле дан пре убиства Ви сте поново говорили с Амбергом о безизлазности Вашег положаја?

— Јест, али ја је нисам могао тронути.

— Онда је сигурно тада у Вама сазрела одлука за то дело?

— Ја сам отишао кући, нисам могао спавати и за тим ноћу, као што је већ било раније у Берлину, мислио сам да се та ствар не може тако свршити. У сваком случају мени је било тешко због страшних губитка и одлучио сам се на то дело у крајњем узбуђењу.

— А Ви сте већ мислили о томе како ћете извршити то дело?

— У јутру се у мени нешто слично зачело. Али ја не могу дати јасног рачуна о томе. Ја сам себи не могу да преставим јасну слику тога што је тада било. Ја сам пошао да се шетам и убио сам Марту. Како да то себи објасним?

После тога настаје доста општра препирка између председника и оптуженога, пошто овај никако није хтео да да обавештења о убиству. Оптужени зна само то да је купио револвер, убио девојку и предао се полицији.

— Ви сте били свесни да сте се одлучили да убијете девојку? А да ли сте мислили да се и сами убијете после тога?

— Ја никад нисам имао намеру да што било кријем.

— Ако тада нисте могли владати собом, то је требало да сте се сутра постарали да овладате својим узбуђењем?

— Ја не могу ништа више да кажем г. председниче.

— Ви оптужени хоћете ли да нам кажете шта сте радили одмах после убиства?

— Ја сам бацио оружје и шепир.

— Кад сте извршили убиство?

— Између 11 и 12 часова пре подне. За тим сам лутао цео дан а у вече сам се јавио полицији. Мене су ухапсили и предали иследнику.

— Јесте ли се већ били покајали због извршеног дела?

— Јесам, али отворено признајем да би то било раније или доцније.

— С почетка сам био у страшном очајању а после не.

— Хоћете ли да нам искажете овде своја веровања и своја мишљења?

— Она у сваком случају потичу из мојих философских студија.

— Ви сте се још у гимназији занимали философijом?

— Јесам.

— Шта сте највише читали?

— Штрауса, али поглавито Шопенхауера и Ниче-а.

— У Јени сте сваки дан пили пиво и ракију?

— Јесам, а нарочито апсент.

— Ви сте начинили дуга у Јени на 200 марака. Тврди се да сте много јурили за девојкама.

— Г. председниче, ја сам само с једном девојком био блиско познат; ја никад нисам мислио о женским. Ја не могу њих да трпим.

— Говори се да сте ви дан пре извршења убиства расуђивали у кући својих родитеља о коренитим особинама људског духа?

— Ја сам говорио да сваки човек у себи носи мерило, своје егзистенције, да се егоизам изражава у човеку у свакој форми и да је љубав егоистична.

— Вашег оца је то задивило?

— Он се укаснуо.

После прекида седнице почело је саслушање експерта. Д-р Ведеман, који је присуствовао при анатомисању мртвог тела, изјављује да поуздано може тврдити само то да је на погинулу женску избачено три метка, безусловно смртна. Окружни лекар Д-р Браун из Ајзенаха одавно познаје породицу Фишера, пошто им је био домаћи лекар. Њега је ужаснуло спокојство и велика равнодушност окривљенога после убиства. Пре је окривљени као што се види, боловао од запаљења мозга; он, експерт, изјавио је у Јени о посматрањима, пошто је тврдио да је убиство извршено у неодговорном стању. Полицијски писар Брунов из Ајзенаха, коме је се окривљени јавио у вече оног дана кад је извршио убиство изјављује: Фишер је ушао у полицијску пријавницу с речима: — Ја се предајем полицији за то што сам убио своју невесту. После тога Фишер се сруши за сто, заплака и наслони главу на руку.

При општој напрегнутој пажњи и узбуђењу саслушана је шестогодишња мати убијене, удова Амберг. Она је у црнини и говори тихим гласом. Председник пита:

— је ли живела њена ћерка заједно с њом? и добија потврдни одговор. На питање председника је ли доиста о њеној ћери ишао тако рђав глас, добија се одречни одговор. За тим она исказује што је знала о познанству своје ћерке с окривљеним, али га је сматрала за безопасно. Њена ћерка пола у шали говорила је о удадби. Она је сматрала Фишера за угледног господина. О познанству ћерке са шумаром Шлихтом ова је знала. Она не мисли да је њена ћерка доиста љубила Фишера, пошто она није још ни умела љубити, јер је била потпуно дете. Фишер је био с њом, с матером, познат. На питање је ли њена ћерка била доиста тако простодушна девојка, она понавља да је Марта била још дете.

Студент математичар Ото Зандман, који сад живи у Лајпцигу, познаје окривљенога још из гимназије, где су били другови у првом разреду. Сведок изјављује на упутена му питања да је се окривљени занимао философijом и да је од свих највише волео Шопенхауера и Ниче-а. Окривљени је живео врло повученим животом и волео је самоћу. О идејама окривљенога њему је познато само то да је он проклињао све што постоји. Он је био потпуно песимиста и егоист, а спољашност му је била комична. Сведок је приметио необично узбуђено стање окривљенога пре него што ће извршити убиство. Он је преко свог обичаја много пио. Фишера су једни сматрали да је комичан а други да је суров.

Остали искази сведока тицали су се између осталог сујетности окривљенога.

Госпођа Хун из Јене исказује да је окривљени становао код ње за време три семестра и да је се прилично владао. Кандидат Шефер говори да су окривљенога у школи звали „Wasserkopf.“ Берлинска газдарица изјављује да је окривљени живео код ње 1900 год. и да је био веома марљив. Пошто је се после ферија вратио њу је ужаснуо његов расејани изглед. Нови сведок д-р Сигисмунд, бивши учитељ окривљенога од нижих разреда до виших, изјавио је да је Фишер био средње марљивости и способности. Он никад није био лен, али га је ипак требало подстицати. На питање да ли је чуо да су се у школи окривљеноме подсмевали, сведок одговара да до његових ушију то није долазило. Директор гимназије у Ајзенаху дворски саветник Апелт, изјављује да је код окривљенога потпуно оскудевала отвореност и наивност, које су својствене младежи.

Живо интересовање узбуђује саслушање оца окривљенога као сведока кад је окривљени видео оца побледио је као мртац и непрестано је пио воду. Сведок гласно изјављује да је он отац окривљенога. На питање председника да ли он жели да се користи својим правом да не сведочи ништа, сведок одговара одречно, говорећи да он као отац окривљенога најбоље познаје свога сина. Сина су васпитали строго али с љубављу, а о његовом студирању философijе њему, сведоку, ништа није познато. Узбуђеним гласом описује он ход развитка окривљенога. Он је у опште био плашљив. После Божића 1900 године он је се врло изменио. Све док се бојао да у својој раздражености његов син не дигне руку на себе кад је сведок дркћућим гласом казао

да је његов син, после свађе с оном девојком, хтео да скочи у воду, у публици настаде покрет. Да је мати девојкина известила њега, сведока, о тим односима он би одвео сина лекару. Ту се сведок није могао уздржати од суза. Потпуно је истина да се његов син више пута враћао кући из школе плачући због тога што су му се ђаци подсмевали. После тога пуста сведока. Експерт д-р Хаузеф пита окривљенога сматра ли он да има органску махну какву. Окривљени одговара потврдно, јер су му о томе говорили са свих страна. После тога пуштени су сви сведоци осим експерта, чији су искази одложени за идућу седницу.

На новој седници другога дана на окривљеноме се види већа нервозност него прошлаго дана. Образи су му били посути јектичавим руменилом. Но у опште он се држао тако да није могао изазвати особите симпатије према себи од стране поротника. Одговори су му били испрекидани и брзи. Починје саслушање медицинских експерта.

Професор др. Винсвангер посматрао је за време од шест недеља окривљенога у болници за душевне болеснике у Јени. Он изјављује: фамилијарна историја окривљенога даје цео низ факата, који се морају признати као врло тешко наслеђе. Мати његова патила је од епилепсије а сам он боловао је у детињству од инглеске болести. Тек од две године почео је окривљени говорити и пагнито је од грчева. Кад му је било две и по године глава му је била скоро толико велика као и сад. Окривљени је био средњих способности, карактера плашљивог, повученог. Главни узрок свега тога било је његово уверење да он због његовог телесног недостатка изазива код људи презирање према себи. У садашње време нема тако велике несагласности између главе и осталог тела, ма да је глава још и сад већа него што треба. Превремено читање Ниче-а и Шопенхауера произвело је чудну збрку у философским погледима на свет код окривљенога. Тако исто мислио је да га због његовог телесног недостатка ни једна девојка неће љубити. Одлучна промена у његовом уму и души настала је у Берлину. Пошто је добио анонимно писмо, с њим је овладао страх и немир да је изгубио или да ће изгубити љубав девојке. Уплив такве мисли на умно стање окривљенога у великом ступњу надмашио је уплив који би она показала на здравог човека. Алкоголизам је такође играо улогу у његовим радњама. Фишер је већ у својој 14 и 15-ој години пио толико ракију, да би то морало шкодити и здравом човеку а камо ли тако болесном субјекту, као што је окривљени. У време убиства Фишер се налазио у стању ненормалног узбуђења. После убиства он се понашао тако да је наводио на мисао о привременом лудилу. Без сумње ми имамо овде посла с човеком, који, благодарени наслеђу, свему свом развиту, болестима поднесеним у детињству, долази у тако зване болесне субјекте. Једно је несумњиво: окривљени је се налазио у таквом стању да он није могао дати себи јасна разума о последицама свога поступка. Тужилац пита експерта. То значи да ви сматрате да је окривљени био свестан у тренутку извршена убиства? — Професор Винсвангер одриче то и додаје; — он се

показује да није потпуно одговоран, али како закон не признаје не потпуно одговорност то ми се сусрећемо овде са празнином у законодавству.

Други експерт, медицински саветник Хансер (из Дрезде) подробније описује тешке последице наслеђа, које су се показале на преступнику. Чудновато је што велика количина алкохола, коју је узимао окривљени, деловала је на њега не затупљујући него узбуђујући. Занимање философијом врло је штетно деловало на његов ум. Најзад познато је да сваки човек са телесним недостатком, који упливише на његова осећања, потчињен је више мање његовом упливу и у његовим односима према другим осудама. Окривљенога је његов недостатак узнемиравао до таквог ступња, који далеко надмаша норму и услед тога образовао се карактер који се никад не може назвати нормалним. Он је стално био на граници између здравог и болесног човека. Фишер је човек с таквом болесном организацијом да у стању ефекта његов ум савршено помрачава. На неколико дана пре убиства он је био потпуно обузет мишљу да убије девојку. Факти не остављају никакве сумње у то да је тај аспект био болестан и да је последње ноћи достигао свој врхунац. Ја сам тога мишљења, говори експерт да је преко потребно унети у законодавство члан о непотпуној одговорности. Али за овај случај то нема никаквог значаја; окривљени је се налазио у стању таквог болесног растројства, које исказује слободу воље.

Тиме је се завршила експертиза. Председник изјављује: одлучено је поставити ова питања: 1) Је ли окривљени 29. маја смишљено убио шеснајестогодишњу Марту Амберг?

Ако „јесте“ онда долази друго питање: Је ли то извршено преднамерно? Ако на то питање дође одречни одговор, онда се још ставља питање: постоје ли олакшавајуће околности за тај злочин?

Задаје се питање: је ли крив окривљени за предумишљено убиство. Да окривљеноме нису биле потпуно јасне последице његовог поступка — то је већ доказивао експерт професор Винсвангер. То се потврђује тако исто потпуно неразумљивим понашањем окривљенога после извршенога убиства. Моле се поротници да признаду не факат убиства него факат да је нанет смртни удар а при потврдном одговору на главно питање да постоје олакшавајуће околности. Државни тужилац завршује свој говор изјављујући да је он мишљења да се господа поротници могу сложити са мишљењем експерта Хансера из Дрезде, пошто је експерт Винсвангер сам говорио о non liquet.

Бранилац моли да се одречно одговори на питање о кривици.

После кратког саветовања поротници су изнели своје мишљење. На питање: је ли окривљени крив што је нанео смртни удар, поротници су одговорили: јесте. На питање о убиству: није, и допуштају се олакшавајуће околности.

Суд осуђује Фишера на пет година заточења, убрајајући тромесечни претходни затвор. Грађанска права нису му одузета.

ИЗ МЕМОАРА Г. ГОРОНА

КРОЗА ЗЛОЧИН

У сред ђуди случаја. — Љубазнице Пранчинијеве

13

Али тај роман није био једини код тога разбојника срдаца; била су још друга два пакетића писама особито сугестивних, која отварају неочекиване хоризоне о женским страстима на крају XIX. столећа.

Упамтите да међу љубазницама Пранчинијевим, ја се бавим само онима које су у истини биле жене од света.

Била је, на име, једна енглеска дама која је била живи доказ да, и по маглуштину од Темзе, има тропских страсти; она му је писала:

„Мили мој“

(Америчанка и Енглескиња имале су исту формулу за писање писама).

„Где сте? Спавате, сада? Јутрос, нисам могла остати у постељи због вас“.

У те је било темперамента! Писала је даље:

„Сјајни мој драгане, ваша два писма продрла су доведе... Чудна је, мили мој, снага која нас је привукла једна другоме. Привлачности и одвратности које осећамо сретајући странце увек су инстинктивне и у опште истините. Ко није могао познати деветнаест пута од двадесет случајева истинитост наших првих утисака приликом опхођења. Ми не волимо неку личност или је мрзимо, и често није мање од половине случајева у којима то радимо из добрих моралних и интелектуалних разлога, а опет све потиче из инстинкта. По некад снимам да сте ви онај кога сам тражила и да сам преживела читав живот радости с вама. Ноћу, кад је све мирно, осим песме попаца — да ли их и ви икад чујете? — огледам да замислим да онај кога љубим више свега спава поред мене под истим покривачем, у свежој ноћи, у тишини августске ноћи; да његово лице почива на моме; да му се рука тихо одмара на мени. Тада, заспим срећна“.

Да ли се Пранчини није бојао да га свега не поједе та жена гладна љубави која му је говорила даље:

„Са океанима љубави, сјајни мој, и пољубаца, остајем ваша“.

Или зар, раздвојена од њега, ватрена Енглескиња можда је нашла каквог другог ватрогасца да угаси пламен који ју је прождирао?

Свакојачко стоји да је та веза била кратка и да једног лепог јутра Пранчини није више добивао грозничаво ватрених писама.

Трећа љубазница била је једна парискиња, велика дама која је толико распалила уобразиљу новинара и, да бисмо рекли истину, неколицине мајстора у цењивању и изнуђавању новаца.

Ова није још била љубазница Пранчинијева, срећом по њу, јер изгледа, по жељи коју је показивао Пранчини да га она прими у своје стану, да је на њу за један тренутак бацио свој поглед да би јој натурно судбину Марије Рењолове.

Ова је, опет, била сушти тип парискиње коју мучи сувише жива машта, којој задају бола опачине света и која инстинктивним кварењем тражи неки чудан идеал. Јадна жена мислила је да га је нашла у Пранчинију.

Кад се помисли да је то била жена која је заузимала у Паризу изванредан положај, носила једно познато име, и кад се види из њених писама на који је начин ступила у везе са Пранчинијем, то отвара чудне хоризоне продрљивцима који желе да освајају жене од света: у једном сусрету Пранчини је огледао да ступи у разговор с младом женом, петнаест дана пре злочина. Тужну јој је своју карту, и она ју је примила. Него, боље је да прочитате прво писмо:

«1. марта 1887. г.

„Господине,

„Ваше ме је писмо јако зачудило.

„Ма да сте гуђинац, — што ми показује ваше име и ваш стил, — изгледа ми чудно да не знате да једна жена од света, била од које му драго народности, не прима од непозната човека... разговор мимогред.

„Ви, до душе, не знате ништа, о моме друштвеном положају, али било би, у сваком случају, опрезно употребљавати више уздржљивости и начина. Не верујем да је моје прво писмо дало права на онако галантни тон.

„Питам се, господине, шта вас је могло навести на претпоставку да ја тражим један идеал, као и то да су обмане утврдиле мој суд о вредности осећања код мушкараца. Алузија коју сам у том правцу начинила није потекла из мојих личних осећања: моје мишљење засновано је на свакидашњим опажањима из живота, и њега не би могли изменити изузетци који су, у осталом врло ретки.

„Не знајући ми имена, које ми чудан почетак наших односа не допушта да вам саопштим, вама је тешко радити да вас ко представи. Даћу вам прилике да то сами урадите. Провешћу један час у кругу, на Вандонском тргу, у петак око три часа; сешћу у салону за разговор; приђите к мени, примићу вас као стара познаница, поред сувишне неодређености наших успомена, и тај ће се положај одржати или прекинути, према резултату нашег разговора.

„До петка дакле“.

Пранчини иде на састанак. И својим заводничким разговором, без сумње, милвањем својих индијанских очију, као што је говорила г-ђа Демањ, лови једну жену у своје мреже.

Разговор се дакле наставља после пет дана, 5. марта:

„Драги господине,

„Пријатни и слатки часови јучерашњег дана ипак су оставили код мене неку тугу; кад сам вас остављала, осећала сам као неку слутњу од растанка и као да у ваздуху лебди неко разочарење. Да ли се то и вама догодило?

„Шта је оставио у вашем духу тај састанак, који је требао да утврди наше обојане оцене? Потребно ми је да то кажете како би моја оклевања попустила раздраганости коју спутавају. Потребно ми је

да вам верујем да моје усне не би рекле не, кад би ми срце хтело рећи да...“

Има као неки облак меланхолије у томе писму и нека простодушна потреба за поверљивим изјавама; дама наставља:

„Касније, можда ћу вам отворити своју душу, и у њој ћете прочитати све што сам препатила; а докле, говоримо само о садашњости и оставимо на страну све што би је могло замрачити“.

Пранчинију се жури, он хоће да осваја на јуриш. И своју ватру пренео је и на своју кореспонденткињу:

„Као год ни ви, ни ја не желим понављати нашу луталачку шетњу пуну немара; поверавам се вама; одлучите о употреби времена у понедељак, кад сам вам то у нежности обећала“.

Али жене овога реда налазе за отпор неочекиване тачке ослоња у своје васпитању, у предрасудама свога детињства, најзад, у својој поносности.

Јадна жена појмила је да се упустила сувише брзо и сувише далеко. Она се боји да допусти да је Пранчини води на какво неодређено место. Опет се враћа на своје обећање и пише:

„Ма како да сте галантан човек, то би вас могло навести на какву заблуду“.

И допушта да јој се измакне овакво признање:

„Један писац рекао је: „Свака жена има у своје животу један тренутак слабости“. Мој је тренутак наступио можда кад сам се срела с вама, и ето за што, без сумње, ваш захтев није био судбине многих других који су му претходили.

„Видећу се с вама у понедељак у галерији у Мадлени, неколико тренутака само да бих вам стиснула руку и рекла погодбе које постављам ради ваше походе, коју ћете ми тада учинити кад год вам буде воља.

„До сутра дакле.

„Х...“

Баш се Пранчини бавио дакле правом, романтичком љубави! Он је просто изводио један посао и без сумње мрачан посао.

Та незвана жена, за чије су име сазнале само судије, г. Тајлор и ја, умал' није скупо платила своју фантастичност. Своју драгану није он хтео водити у свој стан: у њену кућу желео је он продрети, као што је продрио код Марије Рењолове. То је и написао својим тешким, заводничким рукописом. Дама му одговара:

„Ваш врло некоректан начин рада загонетка је којој ја нећу да тражим кључа. Изгледа, поред свих ваших нежних изјава, да слабо желите да се са мном сретнете, — осим у мојој кући, — за што? То наваљивање тако је незгодно и необично да не знам на којој претпоставци да се зауставим. Писма која ми упућујете више личе на пословна писма него... на све друго. У њима не одговарате ни на што о чему вас питам и изгледате доста равнодушни према ономе што ми дајете прилику да мислим о вашем удварању“.

И завршује:

Али дела, не срдимо се. Остављам срдбу на страну. Вратите ми моја писма па ћу вас примити“.

За тим ништа, Пранчини не одговара. Срео се с Маријом Рењоловом. Сав се пре-

дао новој ствари на којој ради. Дама чека до 16. — дана злочина — и пише му у заносу:

„Непријатно ми је ићи *poste restante*; па ипак ћу отићи још један пут, у улицу Батиљон, у петак и суботу.

„Врло бих желела знати да ли сте ми писали у Мадлену или да ли сте тамо оставили моја писма. Лице које узима своја писма са истим: почетним писменима могло их је нехотице узети.

„Ако ми их нисте вратили, онда ваше срце, као и моје, није рекло своју последњу реч, и онда, кад се наша узајамна осећања стицају, опет ћемо се видети, је л'те, „*mon caro*“ (мили мој), хоћете ли?“

И јадница је са свим губила памет, није могла веровати да ју је Пранчини varaо. Питала се да ли он и она нису били играчка какве пакосне сплетке.

(Наставиће се)

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Ноћу, између 11. и 12. ов. м. непознати лопов, на опасан начин извршио је крађу ствари Драгитину Вукићевићу, председнику првостепеног суда на расположењу, из Крагујевца, на незнано где побегао, том приликом лопов је одвео следеће ствари: Једно ново коњско седло, са целим прибором, уздом, два колана, један ам, седло је од жуте танке коже, са црном флаком на једној страни; 4-ро српских гаћа, од српског платна, 5 нових женских кошуља, 9 комада цених марама и салвета, на неким је монограм „А. В.“ и „Х. В.“, један цак вуње у кудељама, један стари капут и панталоне, један стари женски струк и друге ствари. Моле се све полицијске власти, да крађивца и покрађу живо потраже и нађене спроведу начелству округа крагујевачког, с позивом на Бр. 7460, УБр. 16471.

Бод Николе Милутиновића, из вароши, Гавре Марковића, и Јована Милајића, из Радиноваца, ухваћени су два крађена вола без сточних пасоша; волови су матори 5—6 година, длаке сиво-зелене, зелено вратасти, без других роваша, један већи други мањи. Моле се све полицијске власти да сопственике потраже и нађене упуте начел. среза у Дервен с позивом на Бр. 4265. УБр. 16724.

18. ов. м. пре подне нађен је коњ, на топчидерском брду, прикривен у једном шанцу. Коњ је длаке доратасте, стар 4—5 год., без других знакова, на себи има улар и ковопац дугачак 3—4 метра, но пошто се сумња да је коњ украден, и одведен да му се траг прикрије, то се моле све полицијске власти да сопственика живо потраже, а у случају проналаска известе Управу града Београда с позивом на Бр. 16950.

14. ов. м. изјутра око 3 часа, Милосав Димитријевић, скитница из Београда, извршио је крађу новаца Витомиру Братуљевићу, кафеџији, из Крагујевца, на опасан начин па побегао. Он има 28—30 год., средњег стаса, великог дугог носа, жућкастих очију, сувоњав, са испалим јагодицама, малих бркова риђих, брија се, оштрог погледа, одевен је у изношено одело од шајка затворене браун боје, па

глави шубару. Моле се све полицијске власти, да Милосава живо потраже и нађеног спроведу начелству округа крагујевачког, с позивом на Бр. 9625, УБр. 16965.

Радоје Милетић, из Дреновца, окривљен је за више казнимих дела, по извештају начел. ср. парафинског, отумарао је незнамо где. Он има 28 год., душевно и телесно здрав. Моле се све полицијске власти, да Радоја живо потраже и нађеног спроведу хуприском првостепеном суду, с позивом на Бр. 8270, УБр. 16921.

Ружица Петровић, удова из Београда решењем првостеп. суда за град Београд Бр. 13151, стављена је под суд и притвор, за дело фалсификата. Ружица је средњег стаса, пуна, по лицу рошава, на једно око не види, носи наочаре, писмена је говори: српски, мађарски и немачки. До прелаза у православну веру звала се Гизела, по пошто се сада незна њено место становања, моле се све полицијске власти, да Ружицу живо потраже и нађену спроведу првостепеном суду за град Београд, с позивом на Бр. 13169, УБр. 17108.

Никола Стошић, тежак из Гогинца, 17. о. м убио је из пушке Милоша Миленковића, и потом побегао. Никола је стар 45 год., висок, црномањаст, очију црних, бркова смеђих, танких, косе смеђе мало проседе; од одећа има на себи: чакшире и гуњ од црног сукна, половне, на ногама опанке. Моле се све полицијске власти, да Никола живо потраже, и нађеног спроведу начелнику среском у Владичин Хан, с позивом на Бр. 4720, УБр. 17179.

Владимир Јанковић, из Ракитова, ср. Беличког, осуђен је пресудом првостепеног суда јагодинског од 18. пр. м. Бр. 7228, са 15 год. робије за више казнимих дела. Владимир је 11. ов. м. у 7 часова у вече побегао, испред апсанције и отишао у село Ракитово, а одатле се незна где је отишао. Владимир има 24 год., средњег је стаса, очију црних, косе црне, образа округлих, браде црне полу-шпицасте, од одећа има на себи кошуљу и гаће од сељачког полупамучног платна, гуњ и фермен од половног сукна; на глави сламни шешир, на ногама опанке са црним кајишима, на рукама носи пет сељачких прстена. Моле се све полицијске власти, да Владимира живо потраже и нађеног спроведу начел. среза беличког, с позивом на Бр. 8648, УБр. 16071.

КРИМИНАЛНЕ БЕЛЕШКЕ И ДОГАЂАЈИ У ЗЕМЉИ

30 Априла, комесар железничке полиције у Ристовцу, јавља, да је на левој обали Мораве у близини Давидовца, нађен један леш убијеног човека. Наређена је истрага и секција.

Ноћу између 3. и 4. маја непознати лопови напали су на салаш Живка Петровића, из Брежана, округа пожаревачког, и из обора украли четири јагњета и два прасета. У времену напада Живко је био у салашу и када је на прозор погледао лопови припуцају на салаш и побегну. Један је од ових лопова ухваћен и зове се Милан С. Стевановић, из Брежана. Он се налази у притвору, а за осталим се најживље трага.

Драгутин Матић, из Кршине Главе, округа ваљевског, представио је, да су га 7. маја око 8 сати у вече на месту званом код гробља, више Сењевца на путу Ваљево—Лозница, напали непознати зликовци и отели му око 140 динара у злату и сребру. Предузете су мере за проналазак зликоваца.

8. маја Живан Стевановић, из Церовца, среза посаво-тамнавског, обесио је се у својој кошари. Узрок самоубијству за сада непознат.

11. маја пре подне погинуо је код своје куће Илија Крстић, тежак из Лепенице, срез пољанички, њега су премлатили: његова жена Ката и син Стојан. Они су у рукама власти. Узрок је убијству домаћа свађа.

11. маја Богосав Милићевић, из Невале, среза косаничког, округа топличког, убио је из пушке Павла Тодосијевића, ондашњег. Кривац је у рукама власти, а и истрага је предузета.

12. маја ноћу око 9 сати, запаљени су дућани Алексе Павловић, из Неготина, и Ђорђа и Милосава Николића. Пожар је спречен. Штета је непозната.

9. Маја Јанко П. Илић, из Валакоње, округа тимочког ранио је из пиштоља свога оца Петра Илића, од које је ране Петар 10. маја умро. Кривац је у рукама власти и он признаје дело, које је учинио за то, што га је јурио секиром, у намери да га убије.

10. Маја Стеван Петровић, копајући бунар у селу Бабама, среза космајском, погинуо је.

10. Маја око 7 сати у вече убијен је секиром Сава Миловановић, из Миоковаца, округа рудничког, у његовој њиви на раду. Кривци су ухваћени и са њима ће се даље по закону поступити.

11. Маја око 6 сати по подне, извршио је самоубијство из пиштоља над собом Драгомир унук Животе Прокића, из Дубоне, округа смедеревског. Ово је утврђено и лекарским прегледом. Узрок самоубијству непознат.

12. Маја у 6. сати по подне, Јован син Живка Јакинића, из Дренаца, среза јабланичког, округа врањског, стар 16 година, хтео је пуцати из пиштоља, да заплаши курјаке да те ноћи не долазе у овце, али како је била капсела закисла те не састави одмах, он окрене цев у намери, да види зашто није капсела саставила барутом, но пиштољ у томе моменту опали и Јовану се у трбух сјури сукија и барут, од чега је после једног сата испустио душу на рукама свога оца, који се ту десио и све ово сам видео, па тако и власти изјавио.

13. Маја у подне нађени су обешени Румена жена Обрада Јаковљевића, из Белушића, округа моравског, у својој штали и Јован Глишић, из Пољне, истог округа, у камари код стокe. Лекарским прегледом и полицијским увиђајем утврђено је, да су се сами обесили. Узроци самоубијства непознати.

14. Маја пред зору обесио се на њиви Милана Павловића, земљоделца из Лужница у срезу бањском, округу нишком, његов син Станимир, војник пионерске чете II ивжињерског баталјона. Учињеним полицијским увиђајем и извршеном секцијом, утврђено је, да је Станимир

сам себи живот одузео. Узрок самоубијству непознат.

Ноћу између 14. и 15. Маја, убијен је из пушке Миленко Вујановић, земљоделца, из Брезовца, округа крагујевачког, од лопова, који су дошли да из његове куће краду брашно, и то онда када их је Миленко на делу крађе покушао да ухвати. Један је од зликоваца у рукама власти и истрага се живо води.

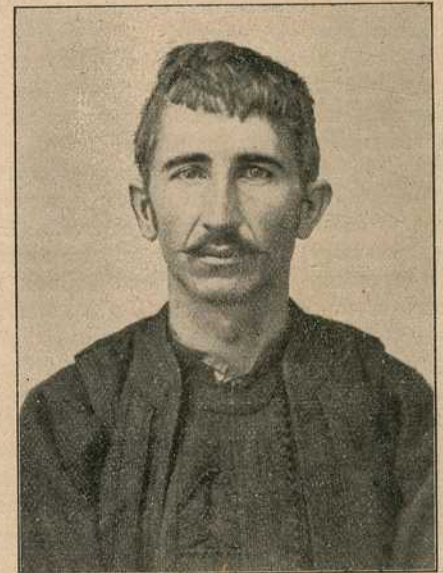
15. Маја По подне у реци Велика—Крушевица, која је од велике кише јако придобила, удавио се Милован 10-то годишњи син Стојадина Крстића, из В. Крушевице, округа моравског, чији је леш ухваћен у Лоњици и 16. Маја сарањен.

15. Маја Лазара Коларевића, из Ритопека, у срезу грочанском, у механи ритопечкој, непознати злочинац пуцањем из пушке од смртно је повредио у главу, од чега је овај истог дана умро. Према извешћу начелника среза грочанског, Лазар је спадао у ред неваљалих људи и био познат као штеточинац и убојица. Истрага је предузета, да се зликовац ухвати.

16. Маја Ранђел Петровић, из Крастовца, у срезу нишком убијен је из пушке од непознатог злочинца. Учињен је одмах увиђај и извршена секција, а предузете су и све мере да се кривац пронађе.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Љубиша Радовановић, звани „Ускок“ познати кесарош ов. месеца код Тончидера скочио је из железничког воза пре но што је ушао у станицу, но примећен одмах је ухваћен. Тај његов поступак даје повода сумњи да није негде какав злочин извршио. Љубиша је родом из Ужича има му 24 године, високог је раста,

очију зелених, носа великог мало кратког, косе смеђе, бркова малих смеђих, има ожиљак од посекогине преко леве обрве која се протеже с леве стране носа до испод левог ока. Одело носи српко сељачко као што се и на слици види. Ко што буде сазнао о Љубиши нека јави Управи града Београда где се налази у притвору.

Садржај: I. Службени део. — II. Стручни и научни део: 1) Паљевине; 2) Рђави подвизи пруске и белгијске полиције — III. Поучно забавни део: 1) Философија пред судом јавног мњења; 2) Кроза злочин. — IV. Службене објаве: 1) Потере; 2) Криминалне белешке и догађаји у земљи; 3) Из полицијског албума.